

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

19 mei 2008

ONTWERP VAN DECREET

**houdende instemming met de overeenkomst
betreffende de deelname van de republiek Bulgarije en Roemenië
aan de Europese Economische Ruimte, en de slotakte,
ondertekend in Brussel op 25 juli 2007**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden,
Internationale Samenwerking en Toerisme
uitgebracht door de heer Luc Van den Brande**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Karim Van Overmeire.

Vaste leden:

de heren Stefaan Sintobin, Roland Van Goethem, Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire, John Vrancken;

de dames Sabine Poleyn, Miet Smet, de heren Luc Van den Brande, Johan Verstreken;

de heer Marnic De Meulemeester, de dames Stern Demeulenaere, Anne Marie Hoebeke;

de heren Flor Koninckx, Jan Roegiers, mevrouw Anissa Tamsamani.

Plaatsvervangers:

de dames Agnes Bruyninckx, Hilde De Lobel, de heer Werner Marginet, mevrouw Marie-Rose Morel, de heer Christian Verougstraete;

de heer Ludwig Caluwé, mevrouw Cindy Franssen, de heer Koen Van den Heuvel, mevrouw Monica Van Kerrebroeck;

de heren Louis Bril, Patrick De Klerck, Marc van den Abeelen;

de heren Bart Caron, Kurt De Loor, Jacky Maes.

Toegevoegde leden:

de heer Jan Loones;

de heer Eloi Glorieux.

Zie:

1583 (2007-2008)

– Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

Blz.

I.	Inleidende uiteenzetting door de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme.....	4
II.	Algemene bespreking	4
III.	Stemmingen.....	7
	1. Artikelsgewijze stemming.....	7
	2. Stemming over het geheel.....	7

DAMES EN HEREN,

In de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme werd op dinsdag 13 mei 2008 het ontwerp van instemmingsdecreet met de overeenkomst betreffende de deelname van Bulgarije en Roemenië aan de Europese Economische Ruimte, na bespreking, bij unanimité goedgekeurd.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER GEERT BOURGEOIS, VLAAMS MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BUITENLANDS BELEID, MEDIA EN TOERISME

Bij de aanvang van zijn uiteenzetting preciseert minister *Geert Bourgeois* dat de Europese Economische Ruimte (EER) gebaseerd is op een overeenkomst die op 2 mei 1992 werd ondertekend in Porto. In artikel 128 van die EER-overeenkomst is voorzien dat alle landen die lid worden van de EU, eveneens een aanvraag moeten indienen tot lidmaatschap van de EER. Bulgarije en Roemenië die op 1 januari 2007 zijn toegetreden tot de EU, hebben derhalve ook een dergelijk verzoek ingediend. De betreffende onderhandelingen startten op 6 juli 2006 en werden afgerond op 29 maart 2007.

De minister laat daarbij verder opmerken dat vanaf de datum van inwerkingtreding van de overeenkomst de EER-verdragsbepalingen bindend worden voor de nieuwe partijen onder dezelfde voorwaarden als het geval is voor de huidige partijen en volgens de bepalingen zoals opgenomen in de overeenkomst.

Ook hier gaat het, in de Belgische context, weer om een gemengd verdrag in de zin van artikel 167, §4, van de Grondwet. Vlaanderen wordt door dit verdrag in zijn bevoegdheden geraakt, omdat het een open en exportgerichte economie is. Meer bepaald betekent dit dat Vlaanderen alle belang heeft bij een zo groot mogelijke interne markt.

Derhalve verzoekt de minister de commissieleden dan ook om hun goedkeuring te willen hechten aan het hen voorgelegde instemmingsdecreet. Hij geeft daarbij nog mee dat het Vlaams Parlement, binnen de gefedereerde entiteiten, als eerste de goedkeuringsprocedure heeft aangevat.

II. ALGEMENE BESPREKING

De heer *Johan Verstreken* spreekt zijn waardering uit voor de snelle voorlegging van dit ontwerp van instemmingsdecreet aan het Vlaams Parlement. Al te vaak doet zich immers het omgekeerde voor. Nog maar afgelopen week werd hier bijvoorbeeld een

instemmingsdecreet goedgekeurd bij een verdrag dat net geen veertig jaar oud was.

De *minister* beaamt dat hij het Departement internationaal Vlaanderen verzocht heeft om de goedkeuringsdecreten bij verdragen sneller tot bij het Vlaams Parlement te krijgen. Nieuwe verdragen komen daardoor nu behoorlijk snel bij het parlement terecht, terwijl voor de iets oudere verdragen een duidelijke inhaalbeweging bezig is.

De heer *Koen Van den Heuvel* stelt vast dat dit verdrag deels mee kadert in de ruimere problematiek van de verdere Europese eenwording, die in het recente verleden wat al te weinig in deze commissie aan bod is kunnen komen. In het verlengde daarvan had hij graag vernomen wat de stand van zaken is aangaande het Verdrag van Lissabon, het zogenaamde 'Hervormingsverdrag'. Kan de minister een indicatie of misschien zelfs een prognose geven aangaande het tijdstip waarop dit in deze commissie en in het Vlaams Parlement behandeld zal worden?

Daarop inpikkend preciseert de heer *Karim Van Overmeire*, commissievoorzitter, dat het nu voorliggende akkoord en het Lissabonverdrag twee totaal verschillende gegevenheden zijn, waartussen er geen enkele link bestaat. Verder wijst hij de commissieleden er nog op dat het document in kwestie, t.t.z. het instemmingsdecreet bij het Verdrag van Lissabon, voorsnog niet als gedrukt stuk beschikbaar is, waardoor het reglementair gezien zelfs nog niet in behandeling genomen kan worden in deze commissie. En mee doordat het hier om een uiterst belangrijk verdrag gaat, is het imperatief dat in deze de vigerende reglementaire bepalingen en termijnen inzake drukken, ronddeling en behandeling zeer secuur zouden opgevolgd worden. Van zodra het stuk reglementair 'in staat van behandeling' is, zal het vanzelfsprekend, indien en in de mate dat daar vraag naar is, op eenvoudig verzoek aan de agenda van deze commissie gezet worden.

De commissievoorzitter verheelt daarbij echter niet dat er, zijns inziens, een duidelijke interrelatie is tussen het Lissabonverdrag enerzijds, en het – parallel nog steeds in onderhandeling zijnde – akkoord over de subsidiariteit anderzijds. Een mening waarmee hij, naar hij uit informele contacten vernomen heeft, zeker niet alleen staat. Rekening houdend met die link zal deze commissie dan ook de afweging moeten maken wat de beste manier van handelen is. De heer Van Overmeire wijst dienaangaande op de procedure die in min of meer gelijkaardige omstandigheden werd gevolgd bij de behandeling van het Europees Grondwettelijk Verdrag en het toenmalige eerste samenwerkingsakkoord. Toen werd immers beslist dat de parlementaire procedure haar beloop kon krijgen, maar dat de Vlaamse Regering niet tot

bekrachtiging zou overgaan vooraleer het subsidiariteitsakkoord rond was.

Dat was één wijze van werken, maar die is niet noodzakelijk voor herhaling vatbaar, temeer gezien de kritiek van de Raad van State op het daaruit resulterende eerste subsidiariteitsakkoord. Het Vlaams Parlement zou in elk geval in een veel sterkere positie staan als het zijn goedkeuring pas geeft nadat het akkoord volledig onderhandeld en door alle betrokken parlementen op een adequate manier is goedgekeurd. Pas op dat ogenblik kan het Vlaams Parlement met kennis van zaken zijn instemming verlenen. Zolang we niet weten wat er precies in het subsidiariteitsakkoord staat, weten we immers ook niet precies wat de rol is van dit parlement in het kader van het Lissabonverdrag. Omgekeerd zou het voorafgaandelijk reeds verlenen van goedkeuring, toch wat neerkomen op het geven van een blanco cheque.

Overigens laat het globale tijdschema voor de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon hier toe ook voldoende ruimte. Het verdrag moet immers maar in werking treden op 1 januari 2009. Rekening houdend met deze datum moet men zich vooralsnog dus niet al te zeer laten opjatten. Daarenboven moge het ook duidelijk zijn dat niemand in dit parlement de bedoeling heeft om het goedkeuringsproces intentioneel te vertragen. Het komt er gewoon op aan de nodige tijd te nemen om ons werk degelijk te kunnen doen. We mogen iets van een dergelijk gewicht zeker ook niet afhaspelen op de wijze zoals de Belgische Senaat dat gedaan heeft. Daar heeft de hele procedure, commissiezitting en plenaire zitting samen, hoop en al drie dagen geduurd en heeft men zelfs met een mondeling verslag gewerkt. Dat is gewoon niet ernstig. Zoals de zaken er nu voor staan, zal Vlaanderen overigens zeker niet de laatste zijn om zijn goedkeuringsprocedure af te ronden. Overhaasting is dus hoe dan ook uit den boze.

Voor wat het subsidiariteitsakkoord betreft, meent de heer Van Overmeire begrepen te hebben dat op het Uitgebreid Bureau van heden, gebleken is dat men – over alle fracties heen – niet tevreden is met hetgeen op dit ogenblik voorligt.

De heer *Luc Van den Brande* geeft dienaangaande nog mee dat er op 19 mei eerstkomende een REGLEG-initiatief doorgaat (samen met het Comité van de Regio's en de Calre) dat erop gericht is na te gaan hoe het best expertise kan worden opgedaan met betrekking tot de subsidiariteitsscreening en de subsidiariteitstoets. Hij spreekt daarbij ook zijn overtuiging en vertrouwen uit dat de Vlaamse Regering insgelijks tot de meest adequate formule daarvoor wenst te komen.

Terugkomend op het eigenlijke instemmingsdecreet

dat voorligt, haalt de heer Van den Brande een analyse aan inzake de voortgang die geboekt werd in een aantal landen die recent lid geworden zijn van de Europese Unie. Met name Geert Mak schrijft in zijn meesterlijk werk 'In Europa' (uitgeverij Atlas-Amsterdam/Antwerpen, zestiende herziene druk, november 2007, pag. 790): "Dan zijn er nog eens de spanningen rond de diverse uitbreidingen. Te weinig wordt in het Westen beseft hoeveel moeite en opofferingen de nieuwkomers zich moeten getroosten om bij 'Europa' te mogen horen. De aanpassing aan de EU kan lang duren: schattingen van 'The Economist' lopen uiteen van een decennium (Estland en Slovenië) tot tachtig jaar (Roemenië)." Dergelijke prognoses zetten toch aan tot nadenken. De discussies over het absorptievermogen van de Unie moeten mee in dit licht gezien worden. Ook de eventualiteit van een verdere oostwaartse uitbreiding – zoals die o.a. door professor Katlijn Malfliet bij haar rede ('Hoever kan Europa oostwaarts reiken') naar aanleiding van de State of the European Union werd geschetst – dient mee vanuit dit standpunt benaderd te worden.

Het moge overigens duidelijk zijn dat er in deze evidentierwijze ook sprake is van een wisselwerking. Hoe meer van die landen toetreden, hoe moeilijker het potentieel wordt om gezamenlijk eenzelfde mate van vooruitgang te boeken. Het is integendeel niet geheel onwaarschijnlijk meer dat – in tegenstelling tot vroegere uitbreidingsgolven – er nu een soort driedeling optreedt, waarbij sommige lidstaten hoge groeicijfers kunnen voorleggen, de meeste lidstaten gemiddelde groeicijfers kennen en een aantal lidstaten zelfs niet of nauwelijks groeien. Hier is, naar de toekomst toe, dan ook een grote uitdaging gelegen voor het cohesiebeleid van de Unie. Er is dienaangaande al heel wat discussie geweest rond de inspanningen voor de periode 2007-2013, maar voor de periode na 2013 worden de uitdagingen pas echt groot. Van de minister had de heer Van den Brande, ten behoeve van het verslag, dan ook graag een prognose of evaluatie over deze kwestie ontvangen. Dit document kan dan bij het verslag van deze bespreking gevoegd worden.

Daarbij aansluitend laat de heer *Karim Van Overmeire* opmerken dat de Vlaams Belangfractie de enige is geweest die bij de stemming over het instemmingsdecreet met het toetredingsverdrag van Roemenië en Bulgarije tot de Europese Unie niet vóór gestemd heeft. Die toelating tot de EU was immers in hoge mate een politieke beslissing, terwijl het voor vrijwel iedereen behoorlijk duidelijk was dat de twee landen in kwestie de facto absoluut niet klaar waren voor EU-lidmaatschap. Hun toetreding tot de Unie was dan ook bepaald voorbarig. Iets wat nu ook ondubbelzinnig wordt aangetoond door de door de vorige spreker aangehaalde cijfers. In casu zijn de beide landen ondertussen echter EU-lid, hetgeen hun lid-

maatschap van de EER ook maar logisch maakt. Dit EER-lidmaatschap heeft overigens geen of nauwelijks concrete consequenties, reden ook waarom de Vlaams Belangfractie nu wel degelijk het voorliggende instemmingsdecreet zal goedkeuren.

Dat het hier om twee buitenbeentjes gaat kan overigens ook in het licht van de historiek van de recentste uitbreidingsgolf van de Unie niet ontkend worden. Oorspronkelijk was het immers de bedoeling dat er twaalf nieuwe lidstaten gelijktijdig zouden toetreden. Maar finaal zijn er op 1 mei 2004 slechts tien nieuwe lidstaten toegetreden, aangezien men gewoon niet kon ontkennen dat de overige twee absoluut niet klaar waren om de uit het lidmaatschap voortvloeiende verplichtingen op zich te nemen. Roemenië en Bulgarije zijn dan uiteindelijk pas tweeënhalf jaar later, op 1 januari 2007, lid geworden. Maar ondertussen zitten er al opnieuw een aantal landen in de wachtkamer, onder andere Macedonië, Kroatië e.d.m. Sommige daarvan zijn al meer klaar voor EU-lidmaatschap dan andere. Daar waar nogal wat landen een Europese roeping voelen, mag men volgens de heer Van Overmeire niet uit het oog verliezen dat EU-lidmaatschap niet vrijblijvend is. Om lid te kunnen worden van dit selecte gezelschap moet men immers aan nogal wat eisen kunnen voldoen, hetgeen bij vele aspirant-lidstaten absoluut niet het geval is.

De heer *Luc Van den Brande* wenst volledigheidshalve duidelijk te stellen dat hij wel degelijk voor de toetreding van Bulgarije en Roemenië tot de Europese Unie was. Hij gaat er daarbij van uit dat de diensten van de Europese Commissie de monitoring van de mate waarin de beide landen voldeden aan de toetredingscriteria correct hebben uitgevoerd. Maar zulks vormde evidentierwijze slechts een momentopname. Ondertussen is dat lidmaatschap echter een feit en lijken de post-toetredingsvorderingen behoorlijk gering uit te vallen. Dat is een vaststelling waar men niet omheen kan, evenmin trouwens als men de klok kan terug draaien. Ook in louter comparatief opzicht lijken de Roemeense en Bulgaarse vorderingen niet echt bemoedigend. Andere recente toetreders, zoals Slovakije en de Baltische staten, die zich eveneens in een relatief slechte startpositie bevonden op het ogenblik dat ze EU-lid werden doen het ondertussen immers ronduit goed. Eenzelfde fenomeen valt overigens ook vast te stellen naar aanleiding van een veel eerdere verruiming van de Europese Unie. Met name Spanje, dat op het ogenblik van zijn toetreding in 1986 economisch zwaar achter stond, zal tegen 2010 waarschijnlijk een hoger inkomen per hoofd van de bevolking hebben dan Duitsland (stichtend lid en kernland van de EU). Dit toont derhalve duidelijk aan dat EU-lidmaatschap wel degelijk een stimulans voor voortgezette sociaal-economische ontwikkeling kan zijn. Anderzijds blijkt de voor-

spelbaarheid van een en ander dan echter weer relatief gering te zijn.

In zijn repliek gaat minister *Geert Bourgeois* eerst en vooral in op de vraag van de heer Luc Van den Brande naar een prognose/vooruitgangsrapport. Dienaangaande verklaart hij meer bepaald verrast te zijn door de door de heer Van den Brande naar voor gebrachte cijfers en hij zou hem dan ook dankbaar zijn mocht hij het bedoelde rapport, ter studie, kunnen overmaken aan diens kabinet. De genoemde cijfers sluiten immers in genen dele aan bij de initiële vooruitgangsrapporten van de Europese Commissie die mee bepalend geweest zijn voor de toelating van Bulgarije en Roemenië tot de Europese Unie. Overigens waren deze gegevens niet de enige elementen die geleid hebben tot het Roemeense en Bulgaarse EU-lidmaatschap. Daarnaast hebben ook politieke overwegingen wel degelijk een rol gespeeld. Ook in dit parlement hebben dergelijke politieke overwegingen meegespeeld bij de beslissing om in grote meerderheid in te stemmen met het EU-lidmaatschap van die twee landen. Een beslissing waar de minister trouwens ook onverkort blijft achter staan. Wat niet belet dat de alarmerende rapporten over de oplopende ontwikkelingsachterstand wel degelijk ernstig genomen moeten worden en zonodig aanleiding moeten geven tot de nodige actie.

Nog los van de cijfers inzake Roemenië en Bulgarije dient zich inderdaad onvermijdelijk het ruimere debat over het absorptievermogen en de grenzen van de Europese Unie aan. Het komt de minister echter voor dat dit thema het voorliggende verdrag overstijgt (in casu gaat het immers over een automatisme dat voortvloeit uit het EU-lidmaatschap) en derhalve best zou worden meegenomen naar het, hopelijk interessante, debat dat hier in de min of meer nabije toekomst gevoerd zal worden over het Verdrag van Lissabon. Tegen die tijd zal de Vlaamse administratie hierover ook een nota voorbereid hebben, waarmee dan meteen ook tegemoet gekomen zal worden aan het verzoek van de heer Van den Brande. Roemeens en Bulgaars lidmaatschap van de EER zijn echter hoe dan ook interessant voor Vlaanderen, aangezien de EER onbetwistbaar van aanzienlijk economisch belang is voor de Vlaamse handel en export.

Daarop inpikkend verklaart de heer *Luc Van den Brande* dat hij zich zeer wel kan terugvinden in de suggestie van minister Bourgeois om dit thema mee te nemen naar de bespreking van het Lissabonverdrag. Nog ter voorbereiding hierop ware het zijns inziens nuttig om te kunnen beschikken over geactualiseerde cijfers inzake de invloed van toetredingen tot de politieke Unie op de koopkracht van de ingezetenen van de lidstaten. Er bestaan immers indicaties – met name recente gepubliceerde cijfers over

Oostenrijk – dat zelfs de netto-betalers er, omgerekend in koopkracht per hoofd, wel degelijk ook bij winnen qua toegevoegde waarde.

Het debat moet derhalve in zijn totaliteit gevoerd worden, subsidiariteitsdiscussie inclusief. Het moet verder ook, zoals de commissievoorzitter reeds stelde, ten gronde worden gevoerd. De overhaaste manier waarop de Hoge Vergadering daarmee is omgegaan is zeker niet voor herhaling vatbaar. Overigens wijst de heer Van den Brande er voor wat dat betreft nog op dat sommigen in de Hoge Vergadering zelfs met het idee gespeeld hebben om reeds op 4 maart 2008 een grootse feestzitting te organiseren ter gelegenheid van de goedkeuring van het Verdrag van Lissabon. Meer gematigde stemmen hebben toen moeten laten opmerken dat het misschien beter ware om hiervoor ook de afloop van de ratificatieprocedures van de deelstaten af te wachten.

In zijn repliek wenst minister *Bourgeois* te benadrukken dat de kwestie van het samenwerkingsakkoord inzake subsidiariteit vanzelfsprekend op de eerste plaats een zaak van het parlement is. Hij heeft er ter zake alle vertrouwen in dat het parlement deze kwestie degelijk zal onderhandelen en ten volle op zijn rechten zal staan. Wel had de minister begrepen dat het de bedoeling was van de parlementsvoorzitter, mevrouw Marleen Vanderpoorten, om deze zaak volledig rond te hebben tegen uiterlijk 19 mei eerstkomende. Die datum is ondertussen natuurlijk wel heel dicht bij en het valt dan ook te vrezen dat deze deadline niet meer gehaald zal worden. Wat nu voorligt zou echter nog in geen dele beantwoorden aan de Vlaamse visie en standpunten ter zake (uitbreiding van de subsidiariteitsidee, de verkorte herzieningsprocedure e.a.). De minister drukt dan ook de hoop uit dat het Vlaams Parlement hierbij diligent tewerk zal blijven gaan, zonder daarbij echter tegevingen te doen. Vlaams Parlement en Vlaamse Regering zitten hier duidelijk op dezelfde lijn. Gezien het belang van deze materie moet Vlaanderen voor de volle honderd procent gaan. Dit Vlaams Parlement is trouwens het enige dat subsidiariteitstoetsen op aan Vlaamse bevoegdheden rakende domeinen met kennis van zaken kan uitvoeren. Door het ontbreken van de nodige inhoudelijke kennis ware het uitvoeren van een subsidiariteitstoets door het federale parlement aangaande een naar intern Belgische recht naar de gewesten en/of gemeenschappen overgeheveld bevoegdheid, volkomen onzinnig.

Inpikkend op de bemerking van de minister aangaande de door de parlementsvoorzitter vooropgestelde deadline van 19 mei 2008 wenst de heer *Karim Van Overmeire* zijn verbazing en ook zijn teleurstelling uit te drukken over het feit dat hij, als voorzitter van de bevoegde commissie, van geen enkele timing op de hoogte is gebracht en ook niet betrokken is

geweest, of zelfs maar op de hoogte gehouden is, van het verloop van de onderhandelingen over het subsidiariteitsakkoord. Ondanks het feit dat hij nergens in gekend werd, kan deze commissie er vanzelfsprekend op rekenen dat hij ook voor het Lissabonverdrag, en alles wat daarbij hoort aan documenten, met grote getrouwheid de gewone procedure zal volgen en vanzelfsprekend ook steeds naar de commissie zal terugkoppelen bij het bepalen van de agenda.

III. STEMMINGEN

1. Artikelsgewijze stemming

Artikel 1

Ter stemming gelegd, wordt het eerste artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimité van elf stemmen.

Artikel 2

Ter stemming gelegd, wordt daarna ook het tweede artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimité van elf stemmen.

2. Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd, wordt het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst betreffende de deelname van de republiek Bulgarije en Roemenië aan de Europese Economische Ruimte, en de slotakte, ondertekend in Brussel op 25 juli 2007, ten slotte eveneens aangenomen bij unanimité van elf stemmen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Luc
VAN DEN BRANDE

Karim
VAN OVERMEIRE